

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " " "
za četrt leta . . . 2 " " "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " " "
za četrt leta . . . 2 " " "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna šte. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zvijazče in laži

so sredstva, s katerimi hočejo naši neprijatelji trositi med nas Slovane neslogo in goljufati Srbe za to, kar jim ima priboriti meč in hrabrost. O knezu Nikoli so lagali, da se hoče s Turki pobotati, in ustaše prepustiti svoji osodi; pokazalo se je, da ni bilo res; lagali so, da je med Nikolo in Milanom neka mržnja; šla sta skupno v boj; lagali so, da bosniški katoliki s Turki vlečejo; nesramni, kakor so, lažejo naprej, čeravno že tolikrat na laž postavljeni, lažejo, da knez Nikola vojskuje na svojo roko, da s srbskim štabom ni dogovorjen, da gleda le na svojo korist. Lažejo in kujejo telegrame, po katerih so Srbi vselej pobiti. Kak namen ima vse to? Samo, da bi tistim Slovanom, katerim njih umazani listi v roke pridejo, pogum vzeli; da bi, ako mogoče, zasejali seme nesloge med Srbijo in Črnogoro, med Srbi in Hrvati, med katoliki in pravoslavni. Tako so delali pri nas Slovencih, tako pri Čehih, tako hujskajo Rusine na Poljake, tako pihajo v socialistično žrjavico na Ruskem. —

Ko bi vendar Slovani spregledali in spoznali zvijazčo naših dušmaninov; ko bi enkrat jasno spredvideli, kako s premislekom se jim vliva po nemških listih strup bojazni, obupa in nesloge v žile, potem bi se ga znali varovati. Zaupajmo v Boga in svojo moč, koja je večja, nego jo malajo naši sovražniki, in vzemimo v s a k nemški časopis s to mislijo v roke, da je pisan od ljudi, ki nas ne ljubijo, in da bodo naše zgubitke čisto črno malali, naše zmage pa kolikor mogoče blede in nerazločno.

Avstrijski Slovani so razkačeni nad pisavo nekterih listov, kakor so „N. Fr. Presse“ in

„Floh“; pa ti listi v svoji nesramnosti škodujejo več sebi kakor nam, ker jim tako nihče ne verjame; bolj nevarni za našo moralično moč so oni listi, ki so na videz nepristranski, kakor „Deutsche Zeitung“, „Fremdenblatt“ in drugi; v resnici pa so po vsem na turški strani, ter stvar tako malajo, kakor bi srbska stvar strašno obupno stala. Varujte se narodnjaki teh hinavcev, ki Srbe in njih generale navidezno milujejo, kakor nekov Laaba v „Deutsche Zeitung“, ki jim vsak dan našteva njih strategične napake, kakor bi se jokal nad obupnem stanjem srbske armade; v resnici pa je sam prepričan, da srbski generali dobro operirajo, da njihova stvar dosti dobro stoji. Poglejmo mi na bojišče in prepričajmo se:

Alimpič oblega Bjelino in samo čaka, da Turkom zmanjka živeža, potem se bodo brez krviprelitja vdali. Taka se bo godila tudi Nišu; kajti Srbi so jim zaprli pot, da ne morejo nič več vvažati. Črnogorci so iztrebili skoraj celo Hercegovino turške golazni; turška armada v Bosni nima več zveze z drugo Turčijo, in pomeja, kakor na suho vržena riba. Na Balkanu se zbirajo Bulgari in jih je že gotovo kakih 40.000 vkup. Černajev bo (če že ni?) pustil posadko okoli Niša in vdaril proti Sofiji, združil se tam z bulgarskimi vstaši, in s to veliko močjo marširal naravnost proti Carigradu. „Od kod pa ti vse to veš?“ bo kdo vprašal. Gotovo je, da nisem bil tako malo tam, kakor razni „Spezial-Correspondenti“ dunajskih listov, in srbski general-štab mi svojih planov tudi ni razodel; pa zdrava pamet mora vsakega samostojnega in previdnega misleca učiti, da skoraj ne more drugače biti. Bomo li verovali, da je Muktar-paša Črnogorce nabil, in da so bežali? Kedaj so še Črnogorci pred Turki bežali? Ako

bi slišal, da je Muktar-paša vse Črnogorce poklal, in da je pri tem boji samo 10 Turkov padlo, — kakor turška poročila navadno lažejo — rajše bi to verjel, rajše, nego da so Črnogorci pred Muktarom bežali, pred tistim Muktarom, ki je v svojih telegramih že več Hercegovincev pobil, nego jih je kedaj bilo, v resnici pa jim zmiraj pete kazal.

Po turških poročilih, skovanih deloma na Dunaji in v Zemunu, je bil Lješanin že kakih desetkrat na pol vničen; zakaj pa Turki ne marširajo v Beligrad? O Čahu so lagali, da je bil strašno tepen, da bo odstavljen itd.; zakaj pa stoji še zmirom na turški zemlji? Zdaj zopet pravijo, da bo Alimpič odstavljen. Ali morda za to, ker preveč zmaga, in ker je največ od vseh generalov turških vjetnikov v Beligrad poslal? Brž ko ne, je to zopet previdna laž, da bi s tem Srbom in drugim Jugoslovanom pogum vzeli, in zaupanje do generalov omajali! Čudim se, da srbska vlada še pusti kak nemšk list čez mejo, ker ti listi vso inteligencijo demoralizirajo z vedno hinavsko tožbo: „saj ni nič upanja, saj nič ne opravite, saj vaši generali nič ne znajo“. Ti listi demoralizirajo vidno tudi naše slovensko občinstvo, ker mnogi rodoljubi po Ljubljani začeli so že dvomiti nad srbsko zmago, ker te liste štejejo za nepristranske. Ne pustite se slepiti, vas prosim: propad Turške in srbska zmaga je čisto gotova stvar; nedolžna kri tisučerih žená in otrok vpije po maščevanji, ki ne bo dolgo zastoj vpila, zakaj stari Bog še živi! Rusija se oborožuje; ali veste, kaj to pomeni? Zakaj pa je Ignatijev Carigrad zapustil? Ali mislite, da je ruski veliki knez Vladimir samo zaradi zabave pri armadi generala Černajeva? Ne pustite si peska v oči metati, rodoljubi;

Par dni iz življenja slovenskega vrednika.

(Humoreska, pa bolj za jok, ko za smeh.)

(Dalje.)

Vrednik vzame odloženi list zopet v roke in ga jame pregledovati; ravno tako družega, ker v tem nič pripravnega ne najde. Slednjič naleti oko na zabavljiv članek, v katerem je ošabnost nasprotnikov s prav predrznimi barvami naslikana. To je nekaj, ta ošabnost upije na boj, treba jo je potlačiti in zagnati nazaj v prave, nji spodobne meje. Navdušen potegne meč, hočem reči: vzame pero v roke in napiše naslov članka. Ker je navdušen, se papir naglo polni s pismenkami, besede tekó naglo izpod peresa in prvi odstavek je na papirju, kakor da bi pihnil. Brž sipo na mokre še vrste, potem prepogne papir in v trenutku je prva vrsta gotova. Zopet trkanje na vrata.

„Kdo me bo zopet motil“, godrnja vrednik. „Da ni minute miru! Noter!“

Na to vstopi človek, ki postavi dve torbici

na tla, potem pa brž seže še po dve drugi, ki ji je videti med vrati, ji postavi tik prvih, zapre vrata in ko je vse to izgotovil, se prikloni ter s preponižnim glasom in govorom jame hitrega jezika v eni sapi pripovedovati, da je agent te in te fabrike, ki izdeljuje pečatnike, marke, umetne napise itd. itd.; med tem je že z občudovanja vredno naglostjo odprl dve torbici in razpostavil povsod, kjer je na hišnem orodji kaj praznega prostora, izdelke fabrike in predno se na pol oglušeni vrednik prav zavé, mu že molí oni vizitno karto z njegovim (vrednikovim) imenom, ktero je bil brž po črkah sostavil in natisnil, pod nos. Vse to skup ne traja dve minuti.

„Nič, nič ne potrebujem“, vtika tako nenadoma napadeni vrednik med agentove besede, a zastoj je boj jezika njegovega z jezikom agentovim; slednjič vendar kupi neko malenkost, le da se ga znebi. Agent pospravi vse, kar je bil po sobi razstavil, v torbice in odide.

Vrednik je zopet sam, a zgubil je nit začetega člaka; zato ga prebere in jame nadaljevati. Pa komaj je pisanih pet besedi na novo,

že se čuje zopet trkanje. Vrednik skoči kviško, kakor da bi ga bilo kaj pičilo, vtakne pero za uho in gre sam odpret, da bi, ako je zopet kak nadležnež, vrata mu pred nosom zaklenil. Ali predno dospe do njih, se že odpró, prikaže se človek s čez in čez na smeh držečim se obrazom in iz ust doni vesel glas:

„O, servus, amice! Na zdravje! Me še poznaš? Že deset let se nisva videla. No, kako je? Glej, kako si se zredel! Zdaj bova pa kaj počenčala, je-li?“

Vrednik spozna v prišlem res srčnega prijatelja mladih let in prav vesel bi ga bil — ko bi mu bil prišel o bolj ugodnem času. Vendar mu ne gre razodeti, da je prišel neprilčno, zato mu vrednik ponudi stol in se vsede k njemu. Prijatelj je prav zgovoren, videti je, da ga ni volja brž iti, kajti ko se je priležno vsedel, vzame smodko z žepa ter prisilši dovoljenja in ponudivši tudi vredniku eno, si jo prižge in jame puhati, da je veselje. Ubogi vrednik se le na pol zgovarja z njim, na pol pa razvija v mislih začeti vvodni članek, po kterega mora deček vsak hip priti.

poglejte vendar, kako se Madjarom in Dunajčanom hlače tresejo; čemu pa, če se Srbom tako slaba godi? Oni pač vedo, da srbski junaki dunajskih listov ne berejo, in da jim torej s svojimi demoralizirajočimi lažmi ne morejo do živenga; nasprotno pak poročajo vsi čisti viri, da so Črnogorci in Srbi polni poguma in vsele nade. Taki bodimo tudi mi; najboljša je, da ne čitate nemških časnikov, in če jih, ta čas le z veliko previdnostjo in nezaupnostjo v njih resnicoljubnost.

Gorjanec.

Jugoslovansko bojišče.

Dan za dnevom se med Srbi in Turki ponavljajo majhne bitke, odločilne bitve pa le ni. Turki poročajo o pridobljenih zmagah, pri katerih je bilo ubitih na sto in sto Srbov in Črnogorcev. Pri Babini glavi „pravijo“ jih je palo zadnje dni več kakor sto, Turkov pa le 22; pri Nevesinji je Muktar paša prijel Črnogorce in jih pobil več kakor dve sto! Srbska poročila pa se glasé ravno nasprotno. General Černajev se je moral sicer iz Ak Palanke pomakniti nazaj proti meji srbski, a to se ni zgodilo vsled kake zgubljene bitve, ampak iz strateških vzrokov. Ko so Turki za njim prihruli v kraje med Pirotom in Ak Palanko, so požgali 37 kristijanskih vasi, prebivalce pa poklali razun mladih žen in deklic, s katerimi so uganjali najgrše reči, potem pa jih po 50 do 60 krajcarjev prodajali za sužinje. Le 50 družin je bilo tako srečnih, da so se rešile na srbsko.

Posebno hudi boji so bili te dni pri Belini, pa Turki so se morali Srbom umakniti, ki so se vtaborili prav blizo mesta in Turkom 17. t. m. vzeli ves živež, ki so ga hoteli spraviti v mesto, ki sedaj vsled tega trpi veliko pomanjkanje in se ne bo moglo dolgo braniti. Nekdo tudi piše, da so Turki iz mesta zapodili vse kristijane. V boju pri Belini je palo čez 200 Turkov, ktere so 21. t. m. srbski vojaki pokopali. Med ranjenimi Srbi sta tudi nadporočnik Miškovič in pruski častnik Sturm, ktera so po Donavi poslali v Belgrad. 21. t. m. so Turki prijeli Mali Zvornik, ktere ga so hoteli Srbom zopet vzeti, pa so bili vrženi nazaj. Srbi se bojujejo jako hrabro, vstajniki pa ne tako, čemur se pa ni čuditi, ker jim manjka vojaške izurjenosti. Nedavno so hoteli vzeti Stari Majdan, pa so se morali Turkom umakniti. Tudi pri Grmcu, kakor poročajo Turki, so bili vstajniki tepeni.

Največ trpi armada Lešjanina, ki stoji ob Timoku. 13. t. m. jo je Osman paša štirkokrat prijel, pa vselej zastoj.

Ko je Lešjanin, ki se je pred Turki le branil, dobil zdatno pomoč, prijel je le levi oddelek Osmanov pri Velikem Izvoru in je Turkom vzel tri šance. Med tempa je Fazly paša s 6000 ljudmi prihitel na pomoč in Lešjanin se je moral zopet umakniti nazaj in Turkom prepustiti prej pridobljene šance.

Armada Zachova stoji pri Novem Varošu; te dni je tje došel črnogorski poslanec Verbica, da se dogovori o zedinjenju vojne Zachove in črnogorske.

Črnogorci so v Hercegovini osnovali 4 armade; ena je pri Kleku, in oblega Utovo, ena je pri Gačku, ena med Gačkim in Nevesinjem, ena pa oblega Nevesinje. Če se temu oddelku posreči vzeti vtrjeno kasarno nevesinjsko, ktero brani Selim paša, bodo Črnogorci v 6 urah dospeli do Mostara. Iz Mostara se pa poroča, da so bili Črnogorci pod vodstvom kneza samega med Blagajem in Nevesinjem 24. t. m. tepeni. — Pri Podgorici stoji 20.000 Turkom nasproti le 6500 Črnogorcev, ki so 12. t. m. Turkom pri Špucu vzeli 2 kanona in Turke pobili tudi pri Črnici in Sienici. Katoliški Miriditi so rekli, da se bodo vojskovali za Turke, če jim pošljejo sina bivšega svojega glavarja Bibdoda, ki so ga v Carigradu imeli zaprtega. 23. t. m. jim je guverner neki naznanil, da mladi knez Trenk je že na potu in da kmalo dojde k rojakom svojim. Tudi Arnavte so skušali Turki spraviti na svojo stran. Pa ker jim niso plačevali dnine, se jih je 150 uprlo proti njim, ki so častnike pobili in jo potegnili domov.

Nedavno se je govorilo, da Turki snujejo tudi legijo kristijanskih prostovoljcev, pa kakor se je v Belgrad 22. t. m. poročilo, oglašilo se jih je komaj 300, ki so pa izmeček iz ljudstva; kar je poštenega, se s Turkom ne pajdaši. Tudi Softi so nameravali osnovati posebno legijo, pa od 10.000 se jih je oglasilo samo 1500. Iz Male Azije sklicujejo drugo vrsto deželnih brambovcv (redifov), ki pa prav neradi gredo v vojsko in v prav obilnem številu ubegajo. Zato so dali povelje, da jih morajo nemudoma, ne da bi kje počivali, spraviti v Bulgarijo. Ker so vse vojake poslali proti Srbiji, ostale so druge dežele skoro brez brambovcv. V Siriji je komaj 15 batalijonov, v mali Aziji ni nobenega, v Carigradu so le trije. Še zaptije (žandarji) so morali na vojsko in v

Travniku je 100 katoličanov prevzelo skrb za javni red in mir.

Kamor pridejo ti turški krvoloki, razsajajo, požigajo, koljejo in moré, da je groza. Baši-bozuki imajo neki povelje povsod vse razdjati in pokončati, kjer slutijo kako nevarnost. V Tatar-Basaradžiku, pripoveduje dopisnik francoskega lista „La France“, da je sam videl, kako so turški vojaki na trgu prodajali zlate in srebrne dragocenosti, ure, uhane itd., ktere so bili ljudem s silo odnesli. Vse hiše so bile razdjane in med razvalinami so se videla trupla umorjenih ljudi. Na enem kraju ležalo je 22 ženskih in 7 trupel še ne po tri leta starih otrok, med kterimi so vojaki krohotalje stikovali. Na štirih voglih pri ukradenih rečeh bile so puške v piramidi postavljene, in na vsaki piramidi bile so natakne 4 ženske roke in 2 glavi, kar je z omenjenim dopisnikom videlo še 20 drugih tujcev. Med temi 8 glavami bila je glava nad 60 let stare ženske, ktere sivi lasje so bili vsi okrvavljeni. Eno oko je bilo iztrgano in je viselo po obrazu, in suroveži so uganjali svoje šale, ne da bi jih bili nazoči častniki posvarili. Med rokami bila je še prav otroška roka, kteri so bili pa trije prsti odsekani, menda da so ložej sneli prstane. Ali tako počenjanje ni sramota za omikano Evropa? Ali ni barbarsko, tako počenjanje trpeti, češ, da se v zadeve vnanjih držav ni treba vtikati? Ali naj ubogi kristijani na Turškem še dolgo trpe te grozovitosti?

Nedavno so se bili sošli vladarji najmočnejših držav, najprvo cesar nemški in car ruski, potem cesar naš in car, naposled zopet cesarja avstrijski in nemški v Solnogradu. Nekteri pravijo, da shod solnogradski nima nobenega političnega pomena, eni pa trdijo, da ravno ta shod je slino važen, za prihodnje čase, in da vlade cesarske so sklenile načelo nevtikanja popustiti in dejansko razmotati homatije turške. Nekteri listi, med njimi najprvo berlinska „Post“, objavljajo že načrt, po kterem naj se vrvnajo razmere na jugu. Srbska, Rumunska in Črnogora naj ostanejo samostalne, Bosna naj se združi z Avstrijo, Bulgarijo naj dobi kak ruski veliki knez, Turčija pa naj ostane, toda središče njeno naj bo v Aziji. Za zedinjenje Bosne z Avstrijo se neki zelo poteguje papežev nuncij, ki je bil zarad tega že pri Andrassyu. Andrassy osebno ni zoper zedinjenje, ker bi Bosna spadala k Ogerskej, ki bi rada pogoltnila celi

„Ti nisi nič kaj dobre volje“, reče obiskovalec, ki je zapazil raztresenost vrednikovo. „Najbrže še nisi zajuterkoval. Idi, greva v čitalnico! Pri dobri pijači se tudi duh oživi. Danes si moj, ne spustim te z rok.“

Te besede ubozega vrednika prestrašijo še močnejše ko naznanilo, da je list zasežen. Za ves dan ga hoče prijatelj imeti in on najbrže ne bo imel ne četrt ure proste. Ravno si sklada v mislih odgovor na te strašne besede, kar vstopi tiskarski deček z besedo „rokopis“ med žnablji.

Vrednik se vzdigne in pomoli dečku to, kar je spisal, rekoč, da bo brž nadaljeval.

„Stavci potrebujejo veliko, so rekli, če ne dobé dopoldne vsaj za dve strani rokopisa, so rekli, da list do jutri ne bo gotov“, doni iz ust dečka, ko je pogledal izročeni mu listič s kakimi 30 vrstami.

Te besede dečka storé, da prijatelj šine kviško in reče:

„A, ne zameri! Jaz nisem vedel, da si v takih silah. Zato nisi nič kaj vesel. Jaz te ne

bom motil. Saj ostanem še par dni tu, boš že kaj prostega časa imel. Zvečer v čitalnici, če boš utegnil.“

S tem stisne vredniku roko in gre za dečkom. Vrednik zaklene za njim vrata in ukaže svojim ljudem vsakemu, ki bi hotel k njemu, reči, da ga ni doma. Potem se zopet vsede in konča članek, ne da bi ga kdo motil. Ž njim se podá sam v tiskarnico, kjer so stavci že vsi brez dela, ker so vse postavili, kar jim je bil poslal.

„Koliko bo še manjkalo?“ vpraša izročivši rokopis.

Prvi stavec brž pogleda članek in reče: „Malo manj ko tri strani še! Toda prosim brž po kosilu, da bomo vsi v roko vzeli, drugače ne bo nič z jutranjim listom.“

Vrednik pogleda uro. Pol dvanajstih! In do pol dveh je treba pripraviti najmanj štiri sto vrst rokopisa. Komaj trije bi toliko spisali. Ves obupan in orjaško drzen odide in jame zopet pisati in brati, piše in bere med kosilom in nima za ničesar družega ušes. Piše in piše,

a vendar s čembo izpolnil list, ker ni najkrajšega dopisa, ne najmanjšega članka! Sila kola lomi, obup rodi drznost, in tako spiše sam dvoje dopisov iz vnanjih krajev po dopisih, ki jih najde v drugih časnikih. Na ta način spiše z brzozjavno naglostjo do pol dveh nekoliko čez poldrugi sto vrst, ktere izroči dečku ter se za njim sam podá v tiskarno, da bi stavcem sproti pisal, ker drugače ne gre. Tam mu prvi stavec naznani, da majka še za dve strani, t. j. okoli šest sto tiskanih vrst. Mili Bog! S čem napolniti ta prazni prostor in pri tem še vse, kar je stavljenega, pregledati in napake popraviti! Nesrečni vrednik preišče vse kote svoje glave, da bi našel v kterem morda še kako pozabljeno reč, izmisli si sovražnika in bije ž njim boj z besedami, modruje, zabavlja, politizira, pobira pripravne drobtinice po raznih drugih časnikih — vse to piše na majhne listke, ki zaporedoma gredo v stavčeve „kleščice“. Pot mu teče z obraza in roka prihaja čedalje težja.

(Dalje sledi.)

svet. Koliko je na tem resničnega in koliko izmišljenega, je težko razsoditi, to pa z nami gotovo vsakdo iz srca želi, da bi bili kristijani turški že skoro rešeni težkega bremena, ki ga nosijo pod vladno turško.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. julija.

Avstrijske dežele.

Avstrijski vladi pruska „Nat. Ztg.“ priporoča, da naj svojo pozornost obrača na Slovane. Morda je ta svet v zvezi z načrtom berlinske „Post“, ki nasvetuje zvezo jugoslovanskih držav, katerih pokroviteljstvo naj Avstrija prevzame, kar se pa ne more zgoditi, dokler Avstrija ne vravna svojih lastnih notranjih razmer.

Vojno ministerstvo, piše „Istok“, je častnikom na Hrvaškem, v Slavoniji in Granici prepovedalo na javnih krajih govoriti o političnih rečeh, zlasti o vojskih dogodkih na meji.

Vnanje države.

Rumunska vlada je ob meji od Timoka do Turn-Severina nastavila 4000 mož, ker Srbi in Bulgari, ki beže pred Turki na tistem kraju, pogosto prestopajo mejo rumunsko. Takih begunov je že dokaj tje došlo in zbornica je njim v podporo odločila 10.000 frankov. — V zbornici je poslanec Fleva stavil predlog, tožiti 11 bivših ministrov, katerim se očitajo goljufige in druge nerednosti.

Turški sultan še zmerom boleha in hoče neki za trdno odstopiti in vlado prepustiti svojemu mlajšemu bratu, ki je trezen in dober mož. Softi pa hočejo na prestol turški spraviti Jusufa Iz edina, najstarejšega sina umorjenega sultana Abdul-Aziza. — Ker Turkom za vojskovanje primanjkuje denarjev, zastavil je sultan svoje dragocenosti za 5 milijonov gl. in hoče za 100 milijonov gl. izdati tudi papirnatega denarja! Posvetovanja o novi vstavi, o kateri pa nihče noče nič slišati, vdeležilo se je 95 mož. Zastopnikov ima biti 120, izmed katerih jih vlada imenuje 40, drugih 80 pa bodo po raznih deželah volili veliki sveti.

Moskovski nadškof Inocencij je zapovedal, da se imajo po vseh cerkvah nadškofije njegove nabirati denarji in opravljati javne molitve za pregnane in trpinčene bulgarske družine.

Grška vlada oporeka Turčiji, ki hoče v sosednih deželah naseliti 70.000 Čerkesov, ki po Bulgariji tako hudo razsajajo. Če oporeka ne bode zadostovala, bodo tudi Grki najbrže zgrabili za orožje.

Pruska vlada, ki je nedavno odstavila nadškofa kolonjskega, je stolnemu kapitelnu zaukazala voliti nadškofijskega oskrbnika. Kakor poroča „Köln. V. Ztg.“, je pa kapitel enoglasno sklenil, da tega ne stori, ker posvetna vlada nima pravice odstavljati škofov katoliških.

Italijansko rovarsko društvo skuša pri vsaki priliki pokazati, da južno Tirolsko je lastnina italijanska. Nedavno dalo mu je popotovanje kraljeviča Humberta priliko v omenjeni deželi avstrijski napraviti neko demonstracijo, ktere se je vdeležil tudi bivši poslanec na dvoru dunajskem, g. Minghetti, ki je bil lani v Benedkah odlikovan z velikim križem nekega avstrijskega reda. Omenjeno rovarsko društvo je dalo natisniti neki oklic, ki italijanske „brate“ opominja sinove tirolskih planin oprostiti avstrijskega jarma, in ki pravi, da za to osvobo-

denje še nikdar ni bilo ugodnejšega časa, kakor ravno sedaj. Ta oklic je gosp. Minghetti v Tridentu, tedaj na avstrijski zemlji in vpričo avstrijskih uradnikov, ki so na kolodvoru na povelje cesarjevo uradno pozdravili princa Humberta in soprogo njegovo, izročil kraljeviču italijanskemu. To na eni strani pojasnuje nesramnost in predrznost rovarske drhali italijanske, na drugej pa slabost in breztaktnost kraljeviča Humberta, ki nima poguma se tim ljudem ustaviti in na avstrijski zemlji sprejme oklic, v katerem rovarji zahtevajo kos dežele avstrijske! — Liberalno ministerstvo je že tako oslabeledo, da ga nasprotniki vsaki trenutek lahko vržejo. Nedavno je v zbornici na vso moč zagovarjalo vstanovitev svobodnih pristanišč. Pa postava ta ni obveljala, ker je o prvem glasovanju bilo 67 poslancev za njo in 67 proti nji, pri drugem pa 66 za njo in 66 proti njej. Privrženci ministrov zahtevali so še tretje glasovanje, ker pa predsednik tega ni hotel dovoliti in je zborovanje sklenil ter z nekaterimi tovarši zapustil zbornico, vsedel se je eden njegovih namestnikov na predsednikovo mesto in je nasvetoval tretje glasovanje, ki je pa izostalo, ker ni bilo toliko poslancev nazočih, kolikor jih je za glasovanje potrebnih.

Francosko starešinstvo je te dni obravnavalo šolsko postavo Waddingtonovo, po kateri bi samo državna vseučilišča imela pravico deliti akademijske dostojnosti. Izvrstno so temu načrtu oporekovali bivši učni minister Wallon, profesor Laboulaye in orleanski škof Dupanloup. Za postavo sta pa zlasti govorila Challamel-Lacour, ki je lansko leto rekel, da le zarad tega črti učno svobodo, ker bi bila na korist cerkvi katoliški, in minister Dufaure. Starešinstvo je postavo zavrglo s 144 glasovi proti 139, kar je silno razkačilo radikalce, ki so se za trdno nadjali zmage.

Izvirni dopisi.

Iz Borovnice,* 24. julija. (Žalostnici.) Sporočiti imam danes dve stari a še ne objavljeni žalostni vesti, katerih ena ima svoj vzrok v neprevidnosti, ena pa v razuzdanosti in neotesanem početju.

16. julija zvečer se je napotil tukajšnji posestnik J. P. z najemniki svojimi kosit. A prekosila je smrt njega. Idočemu po mostu čez Ljubljano se mu vsled neprevidnosti spodsne in nesrečnež je padel med skalovje ter se smrtno pobil. Vendar je bil še pri pameti in je še celó najemnikom odkazal njihov delokrog. Kmalo potem pa se je preselil v večnost.

Ravno ta dan je predsednik krajnega šolskega sveta v sosednem Preserji nekega hlapca zaradi neke malenkosti tako pretepel in zlorabil, da je moral revež 22. t. m. umreti. In taki suroveži imajo šolsko krmilo v rokah! Nimate li bolj omikanih in sposobnejših mož? Da bi se naše ljudstvo vendar enkrat spametovalo!

Iz? 24. julija. (Šolska disciplina.) Učitelji ljubljanski so se 6. t. m. razgovarjali, kako bi se dala prejšnja disciplina šolska zopet ostro vpeljati? Zakaj segate v daljino, kar imate tako blizo, kaj treba govoriti, če se pa prav odgovor dati noče? Šiba se nadomestuje le s šibo, klin le s klinom, lačnemu se le pomaga, če se mu dá kruha. Ako gg. učitelji drugače govore, reči ne zadenejo in je ne bodo, naj si še 300 let v slobodni éri zborujejo in stikujejo po onih sredstvih, enako brezbožnim

*) Obljubljeno prosimo.

Vred.

modrijancem, ki zatajivši pravega Boga, že več 1000 let iščejo idejo, koja bi njim nadomestovala najvišje bitje. Kar je, to je, in ni drugače. To pa je ravno znamenje liberalne dóbe, da tudi črno reč ima za belo, nenaravno hoče prestrojiti v naravno, divjost v spodobnost z lepim pogledom. Disciplina, strah in kot ultima ratio ali 3. stopinja — šiba, potrebna je v šoli; taka je reč in taka ostane. Čudno, da se nova éra tako boji kaznovati zanikarno mladost šolsko, ludodelnike, vojake; kako je vse po konci, ako katehet nemarnega šolarja za muhasta ušesa prime, in vendar se splošno ne more in ne bo oporekalo temu, kar je nedavno dopisnik iz breškega okraja trdil, da se je le katehetom zahvaliti, ako šola to ime še sploh zasluži; ker kateheti ne cartljajo po šolah otrók, marveč pazijo na ostrost in rednost, in ž njimi enako ravna tudi peščica dobrih in značajnih učiteljev; kolikokrat pa nova éra kaznuje mirnega kristijana, zlasti duhovnika; kako dan za dnevom strahuje časnikarstvo opozicijonalno; kako ljudem vsiljuje svoja mnenja in jih neusmiljeno biča z nemoralničnimi sredstvi. Raje glejte, da se odpravijo take moralične kazni za poštenjake, za srboritost pa naj ostane — šiba!

Domače novice.

V Ljubljani, 27. julija.

(V mašnike posvečeni) so bili 24. t. m. v stolnici ljubljanski štirje gospodje bogoslovci III. leta.

(Nihče ne more dvema gospodoma služiti!)

Že takrat, ko smo poročali o seji mestnega odbora, v kateri se je obravnavalo vprašanje, kje naj se zida učiteljska pripravnica, in v kateri je deželni šolski nadzornik g. Pirker na vso moč zagovarjal vlado proti sklepom odbora mestnega, smo omenili, da c. kr. uradniki kot služabniki vladini ne morejo ob enem biti dobri zastopniki ljudski, kar naj si ljudje za prihodnje volitve dobro zapomnijo. „Turški list“ je tedaj k tej opazki molčal, zdaj pa potrjuje on sam to resnico. V številu 167 ima namreč voden članek „Ein Diener zweier Herrn“ (služabnik dveh gospodov), v katerem pravi, da ljudski zastopnik mora biti celi mož ter imeti resno voljo varovati in braniti koristi ljudske; da mora imeti pogum v zboru odkritosrčno govoriti in zagovarjati želje volilcev svojih. Dalje „Laib. Tagblatt“ razpravlja, da angleški ministri, če jih izvolijo za ljudske poslance, tako ravnajo, ter graja g. Stremajerja, kterege so volilci njegovi povabili, da bi jim dal odgovor o pogodbi, ki se ima skleniti z ogersko. Namesto da bi bil pa gospod Stremajer uslišal želje volilcev svojih, odpisal jim je, „da nima samo časti biti ljudski poslanec, ampak da je tudi ud vlade, ki bode to pogodbo predložila ljudskim zastopnikom. Razmere med konstitucionalnimi faktorji, (t. j. med vlado, ki ima svoje predloge zagovarjati, in med ljudskimi poslanci, ki imajo o njih sklepati) bi se po mnenju ministrovem tedaj prevrnile, če bi ud vlade pred svojimi volilci razpravljal nasvetovano pogodbo in se dal v svojem daljnem ravnanju motiti, če bi bili volilci drugačne misli.“ Veseli nas, da je „turški list“ prišel do spoznanja, da nihče ne more dvema gospodoma služiti. Vemo sicer, da bo to kmalo zopet pozabil in pri prihodnjih volitvah na vse pretrganje volilcem po svoji navadi priporočal c. kr. uradnike za poslance; zato si pa hočemo mi tem bolj zapomniti to njegovo izpoved in ga o volitvenem času nanjo opomniti.

(Enajst vjetih Turkov,) ktere so Črnogorci ob Kleku zajeli, se je pripeljalo včeraj zjutraj,

spremljanih po vojaki in žandarjih, v Ljubljano, kjer so bili do desetih jutraj v šentpeterski kosarni, potem pa so se po gorenski železnici odpeljali v Celovec, da bodo tam internirani. Naši „turki“ najbrže niso vedeli za njihov prihod, sicer bi jih bili šli gotovo pozdravljati. Obrazi so res strašni in neprijetni. Govorilo se pa je po mestu, da jim bodo v kazini zvečer napravili veselico, kar se pa ni zgodilo, ker so se prej odpeljali. Slišati je, da utegnemo teh mikavnih ali „interesantnih“ ljudi dobiti še več sem, če tudi le za kratek čas. Srečna Ljubljana! Kako jih bodo naši „turki“ veselili, če pridejo!

(„*Turški list*“) kmečkemu ljudstvu slovenskemu pri vsaki priliki očita surovost, češ, da njemu enakih ljudi nikjer ni. Gotovo vsi iskreno želimo, da bi se surovost odpravila in tudi med kmečkimi ljudmi čedalje bolj in bolj razširjala potrebna omika, ktero našim ljudem pri vsaki priliki na srce pokladamo, a da tudi v tolikanj hvalisani Nemčiji ni vse tako omikano, kakor naši nemčurji godejo, priča sledeči dogodek. Ko so fantje v Lamu kres žgali, in drugih drv niso imeli, lotili so se plota nekoga že postarnega posestnika, ki je bil pa svoja mlada leta eden najhujših rzasajalcev. Mož je hotel fantom braniti, da bi mu ne bili raznesli plota, kar je pa malopridneže tako razsrdilo, da so ga siloma zgrabili ter vrgli na tla in tako dolgo s palicami po njem mahali, da se ni več ganil. Mislili so pa, da se je potuhnil; zato so žrjavice navalili k njegovim nogam, da bi ga spravili po koncu. Ker se pa mož le še nič ne gane, nanosili so toliko gorečega oglja, da so bile noge njegove vse v živo oglje zakopane. Ker se pa še vedno ne umakne, pogledajo nesrečneža natančneje in še le zdaj zapazijo, da je mož mrtev in da so ga — ubili!

(„*N. fr. Presse*“ in „*Floh*“) Že zadnjič smo omenili teh nesramnih listov. Mesto da bi zdaj migljeje dohajajoče jima ne le po avstrijskih časnikih, ampak posebno tudi še naravnost po bralcih, zapisala si za ušesa in se spreobrnila od „turških“ vsaj v nemška lista, se nasprotno — enako draženi zveri — le še hujše zaganjata v Slovane. „*Floh*“, ki je s Českega dobil mnogo svaril, še več pa listov nazaj, trdi v zadnjem listu, da so Srbi še manj civilizirani od Turkov, in da „golazen“ na jugu naj se le sama med sabo pobije. — Vrh tega ima ta zadnje dni posebno nesramni list na prvi strani naslikane generale Černajeva, Stratiroviča in Zacha kot „widerliches (prav za prav lüderliches) Kleeblatt.“ O „*N. Fr. Presse*“, ktero je „Politik“ zadnjič imenoval „turško vlačugo na Dunaji“, ne govorimo več, ker je prenesramna. Vsakega človeka naj bo sram, ta lista v roko vzeti.

Razne reči.

— Duhovske premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Anton Zorc, fajmošter v Žalni, postal je v Dobrnjach. Umrle je 25. t. m. Č. g. Jernej Bizjak, fajmošter na Jesenicah, v 83. letu svoje starosti. R. I. P.

— Nadvojvoda Franc Karl, cesarjev oče, so za zidanje nove podružniške cerkve v Rakitnici, fare dolenjevaške, darovali 100 goldinarjev.

— Ant. Mart. Slomška pesmi, *) prišle so ravnokar na svetlo. Zbral, vredil in izdal jih je č. g. Miha Lendovšek, kaplan in katehet v Ptujju, tiskala pa jih je pravilčno tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu. Na

*) Poslane knjige nismo prejeli. Vred.

čelu jim je krasna podoba nepozabljivega ranjkega kneza in škofa. Namesto predgovora natisnila sta se „Nagovor“ iz Slomškove „Šole“ l. 1853 in „Pesmij sladki glas“ iz Droblinec l. 1847, v katerih slavni pisatelj opisuje radost in imenitnost petja, zatem sledijo životopisne črtice povzete iz Kosarjevega životopisa v Drob. l. 1863 in beseda vrednikova. Pesmi, katerih je vsih skupaj 135, razdeljene so po Slomškovem navodu v šest vrst, namreč: 1. Pesmi veselih otrok; 2. pesmi za kratek čas; 3. poštene zdravičke; 4. basni in prilike; 5. različne pesmi; 6. pobožne pesmi. Vsakteri pesmici je dodano tudi leto, v katerem je bila prvič tiskana, pri nekterih tudi leto, v katerem so bile zložene. Tudi jim je g. izdajatelj dodal nekoliko opazk, n. pr. o kateri priliki je bila pesem zložena, kje in v kateri obliki prvič tiskana itd., kar veliko pripomore k pravemu razumu Slomškovih pesem. Na konci knjige je kos bibliografije po Slomšku izdanih del, katerih je vse skupaj 47 z brezštevilnih spisov njegovih, ki se v raznih delih in knjigah nahajajo in ki jasno pričajo, kaj da je bil Slomšek narodu slovenskemu in zakaj spomin njegov živi v srcih hvaležnih Slovencev. Kakor g. izdajatelj prav dobro omenja, Slomškovih pesem ni treba hvaliti in priporočati, ker vrednosti zlata in dragocenih biserov ni treba povzdigovati. Vsaka pesmica je polna tako ljubeznjivega prisrčnega in nebeškega duha, da se srce človeško nehoti povzdigne v nadzemeljske visočine. Upamo tedaj, da bodo Slovenci z veseljem segli po knjižici, ki šteje 256 strani, ter na ta način pripomogli k izdavanju ostalih Slomškovih spisov: basen, prilik, povesti, životopisov, pridig, raznih spisov, pastirskih listov itd., za ktero je čisti znesek imenovane knjižice odločen. Basni, prilike in povesti, kakor piše g. izdajatelj, izidejo lahko še to leto. Slovenci in Slovenke, sezite tedaj hitro po mičnih pesmih Slomškovih, ki se trdo vezane za 1 gid. dobé pri vsakem knjigotržcu. Kdor jih pa 12 skupaj naroči pri gospodu izdajatelju, kteremu za srečno dovršeno delo iz srca častitamo, dobi eno knjižico po vrhu.

— Porotne sodnije v Gorici prično svoje delovanje 30. avgusta. Predsedoval bo predsednik g. Sbisá.

Gospodarske reči.

Banka „Slovenija“.)

V.

Če bodo delničarji v prihodnjem izvanrednem občnem zboru sklenili, da nočejo doplačati na svoje delnice, potem ni moči banke dalje vzdržati, ona mora ustaviti svoje delovanje in — prestati! Toda banka ima na eni strani izpolniti še neštevilne dolžnosti, na drugi strani jej je iztirjati še mnoge pravice. Kaj boede tedaj treba storiti, če obvelja sklep, da naj banka neha?

Mnogo se je že govorilo in pisalo, češ, naj bi „Slovenija“ fuzijonirala ali, kakor se je dejalo, stopila se s kakim drugim zavarovalnim društvom. Predno dalje o tem kaj spregovorimo, treba pred vsem povedati, kaj je fuzijon.

Če se delniško društvo A zedini z delniškim društvom B tako, da društvo A svoje premoženje in svoje dolgove izroči društvu B in zato namesto svojih delnic dobi primerno število delnic društva B, potem je društvo A fuzijoniralo z društvom B.

*) Da-si smo o banki „Slovenija“ že mnogo in obširno pisali, priobčimo vendar še te sestavke, došle nam iz strokovnjaške roke, da bo reč na vse strani jasna. Vred.

Tako združenje se postavno more skleniti le z večino glasov in vsakako potrebuje tak sklep vladnega potrjenja. Razen tega določuje postava, da se mora premoženje društva, ki se razdruži, posebej opravljati, dokler niso vsi dolgovi poravnani; še le, kedar se vse dolžnosti tega društva morejo smatrati za izpolnjene, se sme njegovo premoženje končno stopiti s premoženjem družega društva.

Iz tega je pač vsacemu lahko razvideti, da fuzijon ni prav lahka stvar. Najprej treba delniškega društva, ktero je volje prevzeti društveno ostalino. Da se v to spusti le društvo, ki si od združitve dobička obeta, t. j. društvo, ki je v blizo tacihi okolnostih, kakor tisto društvo, ktero je prisiljeno, prestati, to se menda samo ob sebi umeje. Po tem takem si pa vsak lahko sam odgovori na vprašanje, ali je fuzijon zmerom in povsod zelo koristen za delničarje?! Dalje pa ni prezirati, da se ne more dvoje katerih koli društev združiti, ampak neobhodno potrebno je, da ste si društvi popolnem slični, t. j. osnovani na enakih načelih. Tako n. pr. ne more fuzijonirati zavarovalna banka „Slovenija“ kot akcijsko društvo s kakim vzajemno zavarujočim zavodom, kakor je praška „Slavija“. Poleg tega pa bi bila, kakor gori omenjeno, v vsakem slučaju *conditio sine qua non*, da so vsi delničarji in — sl. vlada edinih misli!

Z ozirom na vse to pa lahko rečemo, da na fuzijo pri „Sloveniji“ niti misliti ni. Tedaj je le dvoje mogoče: ali z doplačilom banko ohraniti ali pa — likvidirati. Kakošen pomen ima poslednja beseda v sebi in kakošna perspektiva se po njej odpira delničarjem, to bi imel vsak dobro premisliti in čuditi se je, da nekteri to besedo tako lahkomišelnostno izgovarjajo. (Konec sledi.)

Eksekutivne dražbe.

29. juiija. 3. Jurij Jančar jevo iz Ribnice (425 gl.). — 2. Fr. Zorc-evo iz Srednje vasi (5630 gl.), na Vrhniku. — 2. Marko Slobodnikovo iz Bojanje vasi v Metliki. — 2. F. Praprotnikovo iz Oštarije (3785 gl.) v Trebnjem. — 2. M. Bran-ovo iz Plešive (100 gl.) v Ljubljani.

29. julija. Tom. Pušenjak v Ljutomeru 2220 gl. in Angrej Krašek 4495 gl. v Laškem.

Telegrafične denarne cene 26. julija.

Papirna renta 65.60 — Srebrna renta 69.— — 1860letno državno posojilo 113.— — Bankine akcije 870 — Kreditne akcije 142.30 — London 126.40 — Srebro 101.80 — Ces. kr. cekini 5.92 — 20frankov 10.01.

Kapljice (duh) za gožo (krof)

izvrsten pripomoček za gožo (krof) pošilja po 1 gold.

V. Franz
v Holoubkau (Česko).

Pri njem se dobivajo tudi kapljice (duh) za putko (zoper putko in trganje po udih) 1 gold. 20 kr. (33—5)

Na prodaj

so orglje s tremi spremeni. Orglje so čisto nove ter bile podarjene neki romarski cerkvi, za ktero pa so bile prejemajhne, ker cerkev je precej prostorna. Za manjšo cerkev pa bi dobro služile.

Kdor jih želi kupiti, naj se oglasi pri gosp. župniku v Višnjigori. (36-3)